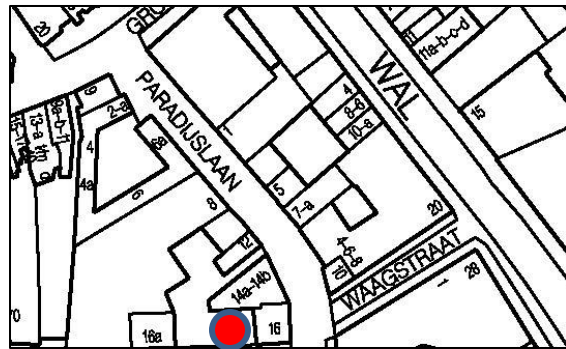

Paradijslaan 14-16

Datum van aanwijzing: 3-2-2009

Redengevende omschrijving

Beschrijving

Fabrieksgebouw

De Paradijslaan is een oude laan in de Eindhovense stadswijk De Bergen. De laan is genoemd naar landgoed 't Paradijs dat op het einde van deze straat lag. Hier had de bekende Eindhovenenaar J.Th. Smits in 1810 een katoenspinnerij staan. Daarmee is de eerste aanzet gegeven voor de textielindustrie in Eindhoven. Tot ca. 1830 is de Paradijslaan eigendom geweest van de zeer kapitaalkrachtige eigenaars van 't Paradijs. De Paradijslaan is tot het midden van de twintigste eeuw voornamelijk een straat geweest waar zich veel industrie aan gevestigd had.

In 1872 werd op een onbebouwd stuk land aan de Paradijslaan een dubbelpand gebouwd. Beide panden waren eigendom van E.E.L.F.A.A.M van Hugenpoth tot den Beerenclauw, weduwe van F.J. Smits. Na diverse wisselingen van eigendom werd het geheel in 1898 door Matheus van den Heuvel, mecanicien, verbouwd tot fabriek. In 1910 werd tabaksfabrikant André van Luijtelaar de nieuwe eigenaar van de fabriek. In 1916 en in 1920 liet hij de fabriek verbouwen. Bij deze laatste verbouwing, in 1920, kreeg het pand zijn huidige voorgevel. De fabriek werd in 1934 nagelaten aan Nol van Luijtelaar, die zich evenals zijn voorganger fabrikant noemde.

De fabriek werd weer verbouwd in 1942. Een groot deel van de achterzijde van de fabriek werd toen weggebroken en een ander deel werd tot woonhuis verbouwd, waardoor de fabriek een trapeziumvormig oppervlak kreeg. Van het oorspronkelijke gebouw uit 1872 is tegenwoordig alleen nog een deel van de rechterzijmuur te zien. Ook is een originele hijsbalk boven de eveneens originele voorraaddeur, beide uit 1920, op de verdieping in dat stukje zijmuur bewaard gebleven. De rest van het oudste pand (1872) is door al die verbouwingen verdwenen. In 1950 was hier de tabakshandel A.J. van Overbruggen gevestigd. Op de fries, net onder de muizentanding, was tot ca. 1985 een tekst uit 1920 zichtbaar, waarop onder andere de naam André van Luijtelaar" en het woord "Fabriek" stonden. In 1985 werd de fabriek verkocht aan adviseur E.M. Roovers. Kadastraal werd het geheel toen nog steeds omschreven als tabakskerverij met een daarnaast gelegen doorgang.

Het voormalige fabrieksgebouw heeft een trapeziumvormig oppervlak en is gebouwd in roodbruine baksteen, heeft twee bouwlagen en een steile mansardekap. De gevel wordt door lisenen in vijf traveeën verdeeld. Het pand heeft kenmerken van een vroeg-20ste-eeuws fabriekspand vanwege zijn negen boogvensters met roede-verdeling en de hijsbalk en voorraaddeur op de eerste verdieping van de zijgevel.

Op de fries onder de dakgoot stonden lange tijd de woorden "Fabriek" en "André van Luijtelaar". De tweelaagse achterbouw behoort tot het fabrieksgebouw.